

JANTYAAGO ROJANKINATZINIRI

IJORIYOTZINKARITEPAENI

JATAYITANEENTSIRINI

1 ¹Nokoyi niwethatemi eerokapaeni nojoriiyotzinkarite tsikarika pikanta pijeeki. Naaka Jantyaako, roojatzi nokanta nokemijantaperotakiro ikowakaakinari Tajorensi eejatzi nokemijantaperotakiro ikowakaakinari Jewaperowentakaeri, riraga Jesokirishito. Nojankinateeyemini eerokapaeni noyemijantzinkarite jatayitaneentsirini inteenaperoki paashinikipaeni kipatsi.

Opomeentsizimotakimirika oetarika, pameentaperotyaaari Tajorensi

²Iroñaaka noyemijantzinkarite, nokamantemi: omawitya opomeentsizimotakimi oetarikapaeni, eero pikijashitari Tajorensi, inta okameethatzi pikimoshireperotanaki. ³Tema piyotaki aririka eero pathaagakotawo kaari kameethatzi oñaantawitakimirika, ari piyotaperotanaki eekiro piyaatate pameentanakyaari rirori roojatzi ari pikyaaryoowentaperotanakiro maawaeni ikowakaakimiri, omawitya pikemaatsitawentyaawo. Roojatzi pishintsishireperotantanakya. ⁴Eekiro piyaatate kameetha pishintsishireperoeyanakinikya pikyaaryoowenanyaanariri irira ikowakaakimiri, rootaki pikameethashireperotantanakyaari

piwetsikashireperoteeyaani, pimateeyantyaaworini pantero maawaeni ikowakagaeyakimirini.

⁵Tekirarika piyotaperotziro ikowakaemiri Tajorensi, pamaneri riyoteemi. Aritaki ikemaperotakimi, tema ipapiinteeyakimini okaatzi pamanakotziriri, aritaki ipakimi kameetha yotanitaantsi, eero ithañaapithatzi miro. Rootaki pimatantyaawori okaatzi ikowakaakimiri. ⁶Omaanta aririka pamaneri, kameetha pikenkithashiryaperoty, pikante: “Kyaaryooperotaki niyotaki ikemakina Tajorensi, aritaki imatakinawo okaatzi nokowakotziriri”. Eero pitheenkashiretzikya pajankane-kira. Eerorika pikenkithashiryaperota pajankaneki kyaaryoopero ipakimi Tajorensi, pikimiwitakawo rowaga otamakaari janta antawokinta inkaare. Aririka otampyaate tampyaa ookaagakiro otamakaari janta eejatzi opiyaaganaa. Eejatzi okimita, aririka pikoyi ikemijantemi Tajorensi pikantakiriri, omaanta pikenkithashiryarika: “Teerika ikemana aamashitya eerorika ipana”. Kyaaryo eero ipimi, tema pitheenkatziri. ⁷⁻⁸Riraga kantashitachari: “Naaka nokemijantaperotakiri Tajorensi”, omaanta tee imonkaatziro ikowakaakiriri, ¿piitashitama ari

ikemaperotakimi Tajorensi pikantashi-waetyaaririka, teerika pikantaperotziri irira kyaaryoopero pajankaneki? Eero ikemaperotzimaetzimi, tema tee paapatziyaperotari. Rootaki kaari iñaantzimi rirori pikameethatzi, rootaki kaari ramitakotantzimi, eero ipashitzimi oetarikapaeni pikowakowitariri. Pikenkithashiryawaetashitakawo oetarikapaeni. Tee kameetha pikenkithashiryaperota paapatziyari rirori.

⁹Okameethatzi pikimoshireperotana-naki, noyemijantzinkaritepaeni, kaari ashaagantacharipaeni, rooma reentsite-takimi Tajorensi iñaaperotakimi pikameethatzi. ¹⁰Eejatzi eeroka, noyemijantzinkarite ashaagantzinkaripaeni, okameethatzi piweshiryawaentaperotanakyaawo riyotakimiri Jesokirishito; eero piweshiryawaentashitawo pashaagawopaeni, tema pikimiwitakawo oteyaki inchashi, tee okijotzi; eechonkiini owaneenkata, intsipaete okami. ¹¹Paminero inchashinta. Oteyakitanaki owaneenkaperowitaka. Aririka ijenokitapaaki oorya ijaawaperotanakirika, intsipaete ojampiteyatanaki roojatzi opariteyatantanakya oteyaki, eero añaawaero othatanaa. Ari ikanta rirori ashaagantzinkari, eero ojamani ijeeki, intsipaete ikamae, rookawentanakyaawo maawaeni tzimimowitariri.

¹²Aririka ipokimotemirika kowatsiri rantakayemiro kaari kameethatatsi omaanta tee pathaagakotawakari okaatzi rantakayemirimi, inta eekiroya piyaatayte pijeeki kameetha, pikyaaryoowentaperotakiniririka Tajorensi ikowakaakimiri, ari kameetha ikimoshiryaakaakimi rirori eejatzi ijeekakaantemiri iinja janta jenokinta. Ashi poyiro pikanteetapaatyeyyaani pijeekaperotapae janta. Omawitya opomeentsitzimotakae oetarikapaeni, aririka eshiwenta-

nakiro tema iñaaperotakae Tajorensi akameethatzi.

Eero athaagakotawo ñaantaantsi

¹³Aririka pikenkithashireeyaawo pantero kaari kameethatatsi, eero pikantashita: “Ikowakaakinawo Tajorensi”. Tee ikowakaeri Tajorensi atziri rantero kaari kameethatatsi. ¹⁴Aririka akenkithashireero antero kaari kameethatatsi, rootaki akowantyaari antero. ¹⁵Eekirorika aatayte akowashireero antero aritaki antakiro. Eekirorika aatayte antero kaari kameethatatsi rootaki apeyakotanteeyaari Tajorensi rootaki akamantari janta paamariki kaari tsiwakanitatsini. ¹⁶Ramatawiteemikari kamaari, noyemijantzinkaritepaeni nonintashiretanewopaeni, omaanta eero pishinetaari ramatawitemi. ¹⁷Riraga jeekatsiri jenokinta riroperori, ikaminthaaperotakae. Opoña maawaeni kameethatatsiri janta Tajorensiki. Tema irira Pawapero rirotoke wetsikiriri kashiri eejatzi ompokiropaeni eejatzi oorya kitejitakotantatsiri. Tee ipaashinitzi rirori, tee roepithokiro oetarika ikantziri, ashi royiro iñaawaetzi ikenkithashiryaa kameetha. ¹⁸Ipakae iñaani rowaga kyaaryooperotatsiri. Aapatziyawori rootaki ikowantakari Tajorensi asheninkatyaari tema rootaki reentsite-tantakaeri. Tema rowawijaakotakae, iroñaaka ashi oyiroya akameethatantakari. Eejatzi eekiroya riyatayte reentsitetyaari oshekiniroña paashinipaeni atziri, ashi royiro ikameethatantanakyaari.

Paapatziyaperotyaawo okantziri Iwaperite Tajorensi

¹⁹Noyemijantzinkaritepaeni, tema eeroka nonintashiretanewopaeni, rootaki nokanantakimiri iroka eero pipeyakotziro: eero intsipaete piñaawae-

tashita oetarikapaeni pikenkithashiryaari eeroka; inta okameethatzi pikowanaki pikemaperotero Iñaani Tajorentsi. Eejatzi eero pikijita intsipaete. ²⁰Pikijaarika, ¿piitashitama inimotakiri Tajorentsi? Tee inimotziri, eejatzi eero amitakotzimi pikameethashiryaantyaari. ²¹Rootaki nokanantakimiri: eero pompetawo kaari kameethatzi pantawitakari, eero papiiteero panteero. Eejatzi eero pikenkithashiryaanaawo kaari kameethatzi. Pookaperotero maawaeni pikameethashiryaantaperotaneeyari. Paapatziyawo kameetha okantziri Iwaperite Tajorentsi, rootaki omatanteemiri owawijaakoteemi. ²²Pikemijantaperotero Iwaperite Tajorentsi okantzimiri: eerokya apatziro pikemashitawo, panterorika iroka pamatawitashita apaniroeni eeroka. Tee okameethatzi pikemashityaawo, inta pantaperotero. ²³⁻²⁴Ninkarika kemashitakawori Iwaperite Tajorentsi ikimiwitakari aminapoowitachari ñaarontsikira, raminapoowitakawo ipoo riyotantyaari tsikarika ikantaka, omaanta aririka riyaatane tee ikenkithashiryaaneero, ipyakotanakiro tsikarika okanta ipoo. Ari ikimita riraga kemashitawakawori Iwaperite Tajorentsi, ikemawitakawo tsikarika ikantari, omaanta aririka riyaatane tee ikenkithashiryaaneero, ipyakotanakiro, ratsipetashitakawo ikemawitakawo, rooma tee ikemijantaperotziro. ²⁵Rowaga Iwaperite Tajorentsi okameethaperotaki. Rootaki okameethatantari eekiro aatatyee añaanatapiintero oetarika okantziri. Aririka añaanatapiintero maawaeni kitejiriki, eero apyakotantawo okaatzi okantziri inta eekiro aatatyee antero rootaki ramitakotanteeri Tajorentsi maawaeni okaatzi antziri. Itajonkawentee, rootaki akimoshiretantari.

²⁶Eenitatsirika atziri iitakaawitachari raapatziyakari rirori ikante: “Naaka kemijantzinkaripero”, omaanta eeniro ikijathatapiintziri paashinipaeni atziri, tema ramatawitashitaka apaniroeni. Tee ikyaaryoowentaperotziro ikantziriri Tajorentsi, inta ratsipetashitakawo, raapatziyajeempiyaakawo. Tema ikowakaakae riraga Tajorentsi eero ashintsithatziri asheninkapaeni. ²⁷Aapatziyaaperotakyaaririka aritaki aneshironkatakari ookaarewo, riraga ookawentayitanakaririni rinironi eejatzirika iririni, eejatzi okamapithatantakaririni riniro eejatzi ashitariri. Eejatzi aapatziyaperotakyaaririka aritaki aneshironkatakiro roori kamaentsirini oemi. Eejatzi eero apiyakotawo akenkithashiryagaero kaari kameethatzi. Tema rootaki ikowakagaeyakaerini Tajorentsi.

**Kameetha
pinintaperotawakagaeyaani
maawaeni**

2 ¹Rooma iroñaaka, noyemijantzinka-ritepaeni, paapatziyakari Awinkatharite Jesokirishito, riraga anaakoperotakaeri maperori ikameethaperotaki. Rootaki nokanantakimiri kameetha pinintaperotawakaeya maawaeni. Tee apatziro ikowakaemiro pikaminthapiintashityaari ashaagantachari, omaanta eejatzi ikowakaakimi pikaminthayityaari riraga kaari ashaagantachari. Eero pimanintashiriiri paashinipaeni atziri. ²Noshiyakaawentemiro. Aririka pipiyoteeyani ipokapaaririka apite atziri, apaani kithaatawori iithaari rooperori pinaperotachari eejatzi ikyaantakari raniiyote rakoki pinaperotachari, omaanta paashini owashironkaenkari, antyashipawopookitaki imaatha; ³⁻⁴aririka eeroka pipashiwentakaawakyaaririka owashi-

ronkaenkari eerorika poejeekawakiri kameetha, pimanintawakiririka pikantashitakyaaririka: “Ari pikatziyapae jaga”. Teerika paakameethatawakiri kameetha, omaanta pikantakotashitakari pipinkathatawakiri riraga ashaagantachari kameetha poejeekantyaari jeekamentotsi kameethari, ¿kyaaryooperotakima paapatziyaperotakari Tajorentsi? Tee. Tee okameethatzi iroka, rooma tee paakameethaperotawakiri owashironkaenkari kameetha. Pantakiro kaari kameethatatsi, rooma pimanintawakiri owashironkaenkari pajankanekira.

⁵Pikemaperotawakina, noyemijantzinkaritepaeni. Tema riyoyaaperotakiri Tajorentsi riraga kaari ashaagantachari raapatziyaperotantyaariri rirori, kameetha ijeekanteeyaari iinja janta okameethaperotzinta. Tema rootaki ikantzitakarini: “Nojeekakagaeyerini jaka nonampiki maawaeni nintaperotanari”. ⁶Omaanta eeroripaeni pimaninteyakirini riraga kaari ashaagantacharipaeni, apatziro pipinkathatashitakari ashaagantacharipaeni. Riroma rirowitaka irintapaeni amatawitatipiinteyakimirini kaari pinaperotzimiri pantawaeroki kameetha. Tema eejatzi rirotaki aapiinteyimirini romonkyaakaanemi omonkyaagementotsikinta. ⁷¿Kaarima irintapaeni kanzimatapiintziriri Jesokirishito? Jee, kyaaryo, omaanta tema irira ikameethaperotaki, rirotaki kaminthagaeyakimirini. Tema tee okameethatzi pimaninteyyerini paashinipaeni atziri.

⁸Eenitatsi rojankinatakotziteetakaririni ikantakirini Jesoshi. Ikantakini: “Pikaminthaaperoteri maawaeni atziri. Pikimitaaga pikaminthaaperotaaga eerokakya, eejatzi pikimiteri riraga paashinipaeni atziri pikaminthaaperoteri”. Pimonkaaperotakirorika iroka,

kameethaperotaki. ⁹Omaanta teerika pikaminthaaperotziri maawaeni atziri inta apanipaeni pimanintakiri, ari pantakiro kaari kameethatatsi, tee pimonkaatziro ikantakiri Tajorentsi. ¹⁰Pimonkaatakirorikami maawaeni okantziri rojankinarini Moeseeshi omaanta eenitatsirika apaani kaari pimonkaatzi, tema eejatzi pantakiro kaari kameethatatsi, kimitaka iroñaaka tee pimonkaataneentziro eechonkiini apaani.

¹¹Rirojatziita Tajorentsi kantatsiri: “Eero piñaaminthatziro tsinani kaari payi, eero piñaaminthatziri shirampari kaari payi”. Eejatzi ikantzi: “Eero powamaantzi”. Teerika piñaathatawo tsinani, teerika piñaathatari shirampari, omaanta powamaakiririka atziri, teekya pimonkaatziro ikantakiri Tajorentsi, eeniro pantakiro kaari kameethatatsi, tema pipiyathatakariri rirori. ¹²Kyaaryo ikantakowentemini iinja Jesokirishito, pimonkaaterorika okaatzi ikowakaakimiri. Rootaki kameetha pipinkathatantyaariri Tajorentsi, apatziro pikenkithashireeyawo kameethatatsiri, eejatzi powameethapiintero maawaeni pantziri. ¹³Teerika pineshironkapiintziri paashinipaeni atziri eero ineshironkatzimi eeroka Tajorentsi. Omaanta pineshironkaperotakiririka paashinipaeni, tekatsi pikantya pithaawantyaariri Tajorentsi aririka iinja areetapaakya kitejitatsiri ikantakowenanteeyaaririni maawaeni atziri ninkarika kameethateentsiri.

**Kyaaryooperotakirika
aapatziyaperotakyaari Tajorentsi
aritaki amatakiro ikowakaakaeri**

¹⁴Pamine, noyemijantzinkaritepaeni, eenitatsirika kantashiwaetachari: “Naaka aapatziyaperotariri Tajorentsi”, omaanta teerika rantziro ikantziri

Tajorentsi, ¿kyaaryooperotakima raapatziyaperotakari? Tee raapatziyaperotari. ¿Aritakima rowawijaakotakiri Tajorentsi kantashiwaetachari: “Naaka aapatziyariri Jesoshi?” Eero. ¹⁵Oshiya-kaawentero aririka piyotawitakya iroñaaka okoetyeemotakari piyemi-jantzinkarite, tee otzimimotziri iithaari eejatzi rowanawo. ¹⁶Eerorika pineshi-ronkatziri, piñaawitakarira pikantashitawakyaaririka: “Piyaatera kameetha, ari itajonkawentakimi Tajorentsi paata paanteeyari piithaari pikithaayaari eejatzi aritaki ipakimi powanawo paata poyaari”. ¿Piitakaawitakama kameetha paapatziyaperotakari Tajorentsi? Tee paapatziyaperotari. Omaanta pantakiro kaari kameethatatsi: rooma tee pineshi-ronkatawakiri thonkatakotachari.

¹⁷Ñaakiro, riraga maawaeni kantawae-tashitachari: “Nameentakari Jesokirishito”, teerika rantziro ikantziri Tajorentsi, tee kyaaryo rameentaperotari, ratsipetashitakawo ikantzi: “Nameentakari Jesokirishito”, tema tee ineshironkaperotziri owashi-ronkaenkari.

¹⁸Eejatzi eenitatsirika kantemini: “Paapatziyashiwaetakari Tajorentsi eerori, omaanta naari nantakiro ikowakaakinari”. Kyaaryootaki ikantzi. Eerorika pimonkaatziro ikowakaakimiri riraga Tajorentsi, ¿tsika okantyaaka poñaagayitantenarini tsikarika pikantaka paapatziyaperotantakariri Tajorentsi? Omaanta naari nomonkaata-kiro ikantziri rootaki piyotantakari kyaaryo naapatziyaperotakari.

¹⁹Pikenkithashireeyari eenitatsi apintzi Tajorentsi. Ari okameethataki, omaanta eejatzi riraga kamaaripaeni riyotzi eenitatsi apintzi Tajorentsi, rootaki ithaawantaperotakari rompetataka kamaari, tonki, tonki, tonki. ²⁰Omaanta eerori kemijantashiwitachari, ¿tekirama

piyoperotziro iroka? Riraga kaari monkaatzirori ikowakaawitariri Tajorentsi raapatziyajeempiyaashitakari ratsipetashitakawo, tema tee rantziro okaatzi ikantawitari. Teerika imonkaaperotziro ratsipetashiperotakawo raapatziyawitari. ²¹Pikenkithashireeri Awaraamani, achariniiteperoni paerani-peroroña. Ikantzi Tajorentsi: “Kameethaperotaki rirori tema raapatziyaperotakina, imonkaataperotakiro nokowakaakiriri”. Rootaki ikowntawitakyaa-riimi rowamayerimi itomi iitachari Ijaaka. Tema ikantawitakari: “Piwetsikero aritaari janta eejatzi powamayenari pitomi Ijaaka”. Ikemijantaperotakiri rirori: rooteentsimi rowamayerimi itomipero roejawenantaayaririmi, omaanta roojatzi ikanantanaari riraga Tajorentsi: “Eero powamaeri. Iroñaaka niyoperotakini pikemijantaperotakina, rooma pimonkaatakiro maawaeni nokantakimiri”. Rootaki iñaaperotantakariri ikameethatzi, okimitaaka tee rantziro kaari kameethatatsi, tema ikemijantaperotakiri rirori. ²²Ñaakiro, Awaraamani tee apatziro ikemashitari Tajorentsi ikantakiriri, inta ikenkithashireperotantakawori, maperori imonkaaperotakiniri ikowakaakiriri. Rootaki ayotantakariri kyaaryo raapatziyaperotakari, tema imonkaaperotakiniri kameetha Tajorentsi.

²³Rootaki omonkaatantakariri jankinarentsi paerani Iwaperiteki Tajorentsi okantzi: “Awaraama raapatziyaperotakari Tajorentsi rootaki ikanantakari: ‘Iroñaaka rirotaiki Awaraama notsipaminthatanewopero. Noñaaperotakiri ikameethatzi, rooma okimitaaka tee rantziro kaari kameethatatsi’”. ²⁴Ñaakiro, apatzirorika akemashitaririka ikantziri Tajorentsi akemijantashitaririka eero iñaaperotee akameethatzi. Ari ikantakowentee eenitatsi kaari

kameethatatsi antakiri. Omaanta eejatzi amonkaaperoterorika ikowakaakaeri, ari kameetha aapatziyantaperotariri, aritaki kameetha iñaaperotee akameethatzi, eejatzi ikantakowentee kimitaaka tekatsi antakiri kaari kameethatatsi.

²⁵Eejatzi okimitaaka paeraniperoroña roorini Raawa. Ametakawo oñaaminthapapiintawitakarini shiramparipaeni, ipinatanteeyakaworini janta Jerikooki. Omaanta okemakotakirini Tajorentsi, iroñaaka okowanaki aapatziyapero-tyaari, rootaki okaminthaanteeyawakaririni rotyaantawopaeni Joshoe tee aakaantziri inta omanawakiri. Roojatzi oñaagantawakari paashini awotsi ikinantanakyaari riroripaeni ishiyapithatantanakariri kijakiriri. Tema amitakoeyawakirini rootaki oñaagantakariri Tajorentsi okemijantaperotakiri kameetha iroñaaka. Rootaki iñaaperotantakawori Tajorentsi okameethatzi, kimitaka tee antziro kaari kameethatatsi. ²⁶Piyoperotaki eerorika aña tema kamaperotakae, eejatzi okimiwitaaka iroka, eerorika amonkaatziro ikowakawitakaeri Tajorentsi, tee aapatziyapero-tari.

Eerorika pimonkaatziro oetarika piyotaantakiri paashinipaeni, ari ikijawentawakimiro Tajorentsi

3 ¹Pamine, noyemijantzinkaritepaeni, tee okameethatzi osheki eerokapaeni pikowaki piyoteeri paashini atziri poshiyanteneri naaka. Tema ayotaki eerorika amonkaatziro ayotaapiintakiriri paashinipaeni, eejatzi eerorika ayotagaeyirini kameetha, roojatzi omonkaatantapaakya kitejiri ikantakowenanteeri Tajorentsi antakirorika kameetha rooma teerika antziro. Tema aritaki ikantakae: “Pamine, osheki piyotaapiintawitakari paashinipaeni. ¿litaka kaari pimonkaatantawo eerori

piyotaawitakariri? Okameethatemi pityaawomi eerori pimonkaatero pikantakiriri”. Okameethatawita pimonkaatero piyotaawitakariri.

²Maawaeni aaka antapiintziro kaari kameethatatsi. Omaanta eenitatsirika kaari ñaawaeteroni kaari kameethatatsi, tema rirotaki kameethaperotzinkari, riyoperotakiro rantapiintakiro kameethatatsiri, oetarika rantayitakirini. ³Pamine, pikenkithashiryaakotyaaari antari kawayo: osheki ishintsini, omaanta amatakiri atzimpatakotziri jookathaki ipaanteki, kameetha ikemijanantyaawori inoshikakomemo omawitya okantaka owaanini ijookathate. ⁴Eejatzi okimitaka rowaga antawo pitotsi. Antawo inawita, omaanta aawyaakiro oshintsinka tampyaa otyaantakiro. Omaanta ontsiritzirorira raawyaantakawo owaanini komarontsi rontsirintantakawo raanakiro tsikarika ikowakawo riyaate.

⁵Eejatzi okimita roori aneni: owaanini okantawita; omaanta osheki antakagaeri oetarikapaeni: rootaki ayotaantyaariri atziri. Tema rootaki apaante akijantariri paashini atziri. Okimitakawo paamari aririka atayiro owantsi. Othonkaperotakiro maawaeni otaanakiro okaatzira owantsi. Omaanta okaatzini paamari itantakawori. ⁶Iroka apaanteka okimitakawo paamari. Otzinkamitakawo kaari kameethatatsi. Tema rirotaki riraga Jatanaashi iyotaakaerori añaawaetantawori kaari kameethatatsi. Eechonkiini akantawakaaneentakya oetarikapaeni amatakiro owaariperotawakaeayakani.

⁷Amatakiro aakapaeni ametakaari piratsipaeni: riraga tsimeripaeni, maankipaeni, shimapaeni, maawaeni. Eejatzi amatakiro apiratakari rametantakaeri kameetha. ⁸Omaanta tekatsi materoni ojantzikaerori ipaante. Rooma kaari imateetziro rojantzikagae-

tziro. Rootaki kaari amatantawitawo apaniroeni añawaetapiintero kameethatsiri. Eejatzi okimitakawo koñaapi, aririka irakiro aritaki owamaakae. Ari okimitaka roori apaante antakaerorika kaari kameethatatsi owashironkaakae, eejatzi owashironkaantakari paashinipaeni atziri. ⁹Añaaperotantapiintakari Pawa Tajorentsi iroka apaanteka akimoshirewentakiri, omaanta eejatzi rootaki akantzimantapiintariri atziripaeni omawitya riwetsikakae Tajorentsi maawaeni aaka akimiwitakari rirori. ¹⁰Apinto apaante añawaetantawori kameethatsiri eejatzi añawaetantawori roori kaari kameethatatsi. Eejatzi rootaki akimoshirewentariri Tajorentsi, eejatzi akijathatantariri atziripaeni. Noyemijantzinkaritepaeni, tee ari okantakotyaaari; okaanteekaata. ¹¹⁻¹²Noshiyakaawentemiro. ¿Arima omatakiro iyowaatee iñaapaani omookira otsipatyawo kameethatsiri eejatzi kachotatsiri? Ero omatziro. Eejatzi ¿arima ochochokitanaki ashetoona iyeerakira eejatzi ochochokitanaki iyeera oowakira? Ero. Eejatzi akimitya aaka akyaaryootanakirika akameethashiretanaki, apatziro añawaetapiintanakiro apaanteki kameethatsiri; eero atsipatyiro añawaetzitawo kaari kameethatatsi.

Ikenkithatakotakiro iyotaantsi

¹³Eenitatsirika apanipaeni eerokapaeni yotzinkari, pikemaperotakirorika tsikarika pikantya pikameethate, ari kameetha pijeeki; eero pikantakaaperota eerokakya inta pinintashireperoteri kameetha paashinipaeni. Rootaki riyotantyaari paashinipaeni kyaaryo eeroka yoperotzinkari. ¹⁴Omaanta pikijashireperotakiririka paashinipaeni, pikowashitakarika panaakoteri piyotzi,

eero pikantakaaperotakya tema piyotaki tee okameethatzi pitheeya pikanantyaari: “Naaka yotzinkari”. ¹⁵Kaari Tajorentsi iyotaayimrori panantyaawori kaari kameethatatsi, rooma opoñaaka oetarikapaeni pikenkithashiryaaari pajankanekira: aririka pikenkithashirepiintakiro oetarikapaeni kaari kameethatatsi, rootaki panantyaawori. Rirotaiki iwinkatharite kamaari-paeni kenkithashiryaaakimirori pikenkithashiryaaantawori pantero kaari kameethatatsi. ¹⁶Ñaakiro, aririka piñaawenatakotakari eejatzi aririka pikijashiryaaawakaya pikantzimashiryaa-wakaaka, rootaki pikijantapiintawakaa-kari eejatzi panantapiintakawori kaari kameethatatsi rootaki eero pijeekanta kameetha. ¹⁷Omaanta rirotaiki Tajorentsi ipantakimirori iyothaniantaansi, ikowakaakimi pikameethashireperotanaki, eejatzi ikowakaakimi aritapaaki pikija, eejatzi petakoperotyaari paashinipaeni, pathaagakotyaaari. Oetarika ikantemiri, eejatzi ikowakaakimi ashi poyiro pineshironkapiinteri maawaeni, eejatzi kameetha pamitakoperoyerini paashinipaeni, eero pimaninteyirini apanipaeni inta pinintaperoteeyerini maawaeni, eejatzi eero pamatawitantzi. ¹⁸Noshiyakaawentemiro: apankiterika oetarikapaeni aritaki owiiteero apankitakiri. Eejatzi okimita iroka aririka kameetha aneshironkateri paashinipaeni atziri aritaki ajeekanaki kameetha maawaeni.

¿Iitaka kaari pikowanta pikaminthaapiinante?

4 ¹¿Tsika opoñaaka pikijawakaa-piinteeyantarini? Tema opoñaaka inthomaeki pajankaneki pikowashiryaaantaworini oetarikapaeni, rootaki pikijawakagaeyantakarini roojatzi pikowantyaarikya powamaawakae-

yantyaarini. ²Pikowaeyawitakawoni rashaagawopaeni paashinipaeni teera pimatziro payi pikowaeyawitakarini, rootaki pikijawakaanteeyakarini eejatzi powamaawakaanteeyakarini. Pikowae-yawitakawoni pikimitakotyaarimi paashinipaeni tzmimotaytziririni. Omaanta tee pagaeyironi rootaki pikijawakaantapiintakari. Rootaki kaari paantaatawo pikowawitakari, tema tee pikantaperotziri Pawa Tajorentsi ramitakotemi piñeero tzmimowitemiri pikowawitari.

³Pikantaperowitakari, omaanta rootaki kaari piñaantawo pashitari paaperotantawo, tee okameethatzi pikantaperowitariri. Apatziro pikowashiwitaka pikamintheyea eerokakya. ⁴Pikimiwitakawo tsinani kaari kinatari oemi, inta osheki oñaathatzimotari oemi paashinipaeni shirampari. ζTema piyotzi pikimoshirewentakirorika rantziri kaari kemijantatsi kimitaka poonakari Tajorentsi? Rootaki nokanantakimiri iitarika kowatsiri ikimoshirewentero okaatzi rantziri kaari kemijantatsi, rirotaki oonakariri Tajorentsi tee raapatziyaperotari. ⁵Tee okantashita rojankinatakoetakiriri Tajorentsi okantaki: “Riraga Tajorentsi rotyaantakaeniro Ishire jeekantakaerika iroñaaka ajankaneki, osheki oneshironkaperotakae kameetha. Okowakaaperotakae apatziro akimitakotyaari rirori”. ⁶Omaanta Tajorentsi ikaminthaaperotakae, ramitakotakae ashintsishirentantanakari. Rootaki okanantakari Iwaperite Tajorentsi: “Roonari Tajorentsi riraga kantakaaperotachari, omaanta ineshironkaperotziri riraga athaagakotariri oetarika ikowakaakari”. ⁷Rootaki pathaagakotantyaariri Tajorentsi maawaeni ikowakaemiri panteri, omaanta iwinkatharite kamaaripaeni pipiyatha-

tyaari oetarika ikowakaawitemiri rantakayemiri. Aririka pipiyathatyaari aritaki rookaneemi. ⁸Pikenkithashiryaa-piinterikya Tajorentsi pameentyaari. Irira kijokiro rowantemiri. Pantawitakawoni kaari kameethatatsi; iroñaaka pookaero maawaeni iroka eejatzi pijeekanteeyari kameetha. Osheki pitheenkakirini Tajorentsi; pikanteri iroñaaka: “Pawa, nantakiro kaari kameethatatsi, niyotzi tee okameethatzi, tee nokoyi napiitero, pipeyakotenawo. Powameethashiretena, pikenkithashiryakagaenawo kameethatatsiri”.

⁹Pikenkithashiryakoperoteeya oetarika pantakiri, powashiretakotya, rooma tee okameethaperotzi maawaeni pantapiintakiri. Pishirontawenteeyakawoni kaari kameethatatsi, omaanta okameethatzi powashiretakotya; pikimoshirewentashitawo kaari kameethatatsi, omaanta okameethatzi powashiretakoperotanakya. ¹⁰Eero pikantakaaperota inta pikanteri Awinkatharite: “Pineshironkatena, tee nomatziro naari nowameethatya, inta eeroka materoni pamitakotena”. Pikantaperoteririka iroka ari ineshironkatemi iñaaperotemi pikameethatzi.

Eero pikantakowentziniri paashini atziri

¹¹Eero pikantzimatawakagaeyani, noyemijantzinkaritepaeni. Pikantzimateririka atziri pikanterika: “Eeniro pantani”, tee paapatziyawo ikantakiri Jesoshi: “Pinintaperotawakagaeyani”, omaanta pikimitashitakari pinkatharipwenantatsiri pikantakowentashiteyakarini piyemijantzinkaritepaeni. Omaanta tee ikowakayimiro Tajorentsi pantero iroka. Tema pitheenkakiro okaatzi ikantakiri Jesoshi; tee pimonkaatziro. ¹²Omaanta apaniroeni riraga Tajorentsi-

pero rirotaki kantatsini oetarika kameethatatsiri anteri; eejatzi apaniroeni irira rirotaki kankakowentetani paashinipaeni rantzironika kaari kameethatatsi rowashironkaantyaariri. Tekatsi paashini kantatsini. Irira apaniroeni matakirori rowawijaakotakayeri aapatziyakariri Jesoshi, eejatzi apatziro rirori kankakotanteentsiri kaari aapatziyariri Jesoshi rotyaanteri paamariki kaari tsiwakanitatsini. Rootaki çitaka pikankakotankariri eerori paashinipaeni powashironkaantakariri? Tema tee ikowakayimi eeroka pantero.

Kyaaryoowa, tee piyotzi oeta awijimotemini inkaamani

¹³Pikemaeyawakinani, eerokapaeni kantashiteeyawitacharini: “Iroñaaka eerorika inkaamani aate janta nampitsikinta, ajeekakite janta apaani ojarentsi ayompariwaetakityaata, ayeeta oshekini koriki”. ¹⁴Omaanta tee okameethatzi pikantashitya iroka: tema tee piyotzi-maetawo oetarika awijaneentsini inkaamani. Tema pikimiwitakawo menkoreenkaki, eechonkiini omenkorigitzi omaanta tee ojamanitzi othatyeytyaanaki. Eejatzi aaka maawaeni ari akimitaka, eechonkiini añaawitakya, omaanta eero ojamanitzi tsarikaka okaate akamantyaari. ¹⁵Ñaakiro, tee okameethatzi pikimitakaantashitya eeroka añaashitacha apaniroeni, tee pikenkithashiryaakotari Tajorentsi, omaantakya kameethatatsiri pikante: “Ikowakaakerika Tajorentsi eeniro ajeeki jaka kipatsikika, aritaki antayitakironi oetarikapaeni akowayitziirini”.

¹⁶Omaanta eekiro pikantakaaperothatashitanaka eejatzi piñaaperotashitaka eeroka apaniroeni. Iroka pantakirika tee okameethatzi. ¹⁷Ninkarika yotawitakyaawoni kameethatatsiri ikowakaaki-

riri Tajorentsi omaanta tee imatzimae-tawo, eeniro rantzimaetawo kaari kameethatatsi.

Ikankakiri ashaagantachari

5 ¹Iroñaaka pikemero okaatzi nokankakotakiri riraga ashaagantacharipaeni, riraga kaari aapatziyariri Jesoshi. Tema okameethatzi ikenkithashiryaagaeya, eejatzi riraakotya, tema rantakiro kaari kamethatatsi. Aririka omonkaatapaakya kitejiri ikankakowentyaariri Tajorentsi. Eerorika ipakaero rantziri, aritaki ikemaatsitakyaawo paamari. ²Maawaeni okaatzi tzimimotziriri opathaawaetashitya, eejatzi ari ithonkiteeyerini jankori iithaaripaeni. ³Osheki ipinaperowitaka tzimimotayitakiririni, ikimita roorote eejatzi ipiraatate ipitsimentakitakawaetashitakari. Aririka ipitsimentakiyitanakini roojatzi riyotantanakya ratsipetashitakari ikempoyaawitakari. Rootaki okankakotziroka: tee ramitakotanteeyarini ashironkaenkari-paeni tzimimoeyawitaririni; rootaki riyaatanteeyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. ⁴Pamine, ramatawiteeyakirini ratziritepaeni, tee ipinatziroka ikinaanikowenteeyakaworini rantawaero, raantzitashiteeyakarini. Rootaki ipiyotantakawori osheki rowaagawo eejatzi iyorikite. Riraga Tajorentsi riyotakiro maawaeni iroka okaatzika rantakagaeyakiririni: tee ineshironkateeyirini; rootaki paata rowashironkaantyaariri. Rirotaki Iwinkatharite maawaeni ronampiripaeni jenokinta. ⁵Ikenkithashiryaakotashitakari irira apaniroeni, tee ikenkithashiryaakotari paashinipaeni atziri, iweshiryaawentashitawitakawo rashaagawopaeni ikowakiri jaka kipatsiki. Noshiyakawentawakimiro: eenitatsirika atziri iwaakate ikoyiri rowamaeri intsipaete,

tekirarika rowamaeri, eekiro rowakaayaari osheki paashito kameetha. Ikantaka iwathatapaaki. Riraga waaka kameetha rowa, tee ikenkithashiryaa-kota tsika okaatzi ikamantyaari. Roojatzi romapokashitakari rowamaa-kiri. Ari ikimitaka riraga Tajorentsi rantziri rirori: tee ikenkithashiryaa-kotari irira ashaagantzinkari eejatzi paashini atziri. Roojatzi romapokanta-paakyaari rirori rowashironkayeri, rotyaanteri paamariki kaari tsiwakanita-tsini. ⁶Rowashironkaaperotantakariri kameethatzinkari: tee ipashitzimaetari koetyeemoeyakaririni, rootaki ikamantakari; omaanta tee ikijawitari. Rootaki imaperotantyaariri rowashironkaantyaariri rirori Tajorentsi.

Peshiwentero paamayaari Jesoshi pikenkithatakaapiinteri

⁷Omaanta eeroka noyemijantzinkarite maawaeni, omawitya rowashironkaetemi eekiro piyaatayee paamawentyaari Awinkatharite roojatzi ipokanteeya. Pikimitakotyaaari irira pankiwaetatsiri. Piñaakiri, ojamani royaakotziro aririka opariyaantsitapaaki inkaani ipankiwaetantyaari pankirentsi. Eejatzi rapiitero royaakotawaeroota inkani okithokitantanyaari kameetha. Roojatzi okithokitantanya osheki, tema ari riweshiryaaawentanyaawa ashitawori iwankiri. ⁸Eejatzi pikimitya eeroripaeni, eero pipakaero poyaakotziri Awinkatharite inta pishintsi-shiretanaki paapatziyaperotyaaari eero rojamanitzi ipokanteeyaari. ⁹Kaakite Tajorentsi riraga Kantakowenteeni, rooteentsi iñaapaakae. Rootaki nokanantakimiri kyaaryoowa rowashironkaetzimikarira. Eero pikiñaanikowentawakaawo ikantakowentzimirokari eerori. Ikantzimikari: “Eenitatsi kaari kameethatatsi pantziri, tee okameethatzi”. ¹⁰Pikenkithashireeri riraga kamanantayitziririni iñaani

Tajorentsi paeraniperoroña. Ikijeetakirini rowashironkaetakirini opomeentsitzimotakarini ikenkithatakotzirini Tajorentsi omaanta ikyaryoowentakiniri tee rookiro raapatziyaperotari. Eejatzi pikimitya eeroripaeni pikimitakotyaaari, aririka rowashironkagaetemi omaanta pikyaaryoowentaperoteniri rirori, eero pookiro paapatziyari. ¹¹Ayotaki iroñaaka maawaeni kyaaryoowentaperotakiniriri Tajorentsi kameethatatsiri omawitakya ikijeetakimirika, aritaki ikimoshirewentakiri irira. Tema iñaakiri ikameethaperotaki. Tema pikemakotakiri Jooponi paejatziiteni ikyaryoowentaperotakiniriri Tajorentsi oetarika, tee ipakaero raapatziyari omawitya rowashironkaetakiri. Eekiro raapatziyaperotanakityaaari. Roojatzi riraga Tajorentsi, iñaaperotakiri ikameethatzi: imaperotanakiri ikaminthaaperotanakiriroña. Rootaki roshekyaantariri iroñaaka rashitayitaarini, anaakotakiro ritawitakari rashitawitakarini paerani. Piyotanaki ashi royiro Tajorentsi ikowaperotakikya retakoperotanta eejatzi ineshironkaperotantzi. Rootaki okameethatantari pikyaaryoowentero oetarika pomeentsitzimotemini: pikimityaaari Joopo.

¹²Pamine, noyemijantzinkaritepaeni, pikemaperotena. Oetarika pikenkithatokteri eero pitheeya, piñaawaetero kyaaryoowentaperotatsiri. Aririka pitheeya, eerowa pikantashita: “Riyotzi Tajorentsi tee namatawitzimi”. Eejatzi eero piñaawaetakotashitawo jenokinta, pikantashitantakari: “Namatawitakimirika okameethatzi rowashironkaena Jeekatsiri jenokinta”. Eejatzi okimitaaka kipatsi, eero piñaawaetakotashitawo pikantashitantakari: “Namatawitakimirika kameetha rowashironkayenaata ashitawori kipatsi”. Piñaawaete kameetha, eero piñaawaetakotashita. Pikanterika: “Jee, aritaki”, pantaperotero pikantakiri. Eejatzi pikanterika: “Eero”, eero pantziro. Eerowa pamatawi-

tantzi: aririka pamatawitantaki, rootaki rowashironkaantemiri Tajorentsi.

**Oetarika
pomeentsitzimoteeyimirini,
pikenkithatakaapiinteri Tajorentsi**

¹³Eenirorika opomeentsitzimotakimi kameetha pamanapiinteri Tajorentsi ramitakotantemiri. Riraga kimoshiretatsiri okameethatzi romampaakowentyaari Tajorentsi pipaasonkitantyaariri. ¹⁴Eenitatsirika mantsiyatzinkari, kameetha ikaemakaanteri aataperoteencharipaeni aapatziyariri Jesoshi ramanakotyaaari Tajorentsi retsiyatakotantyaariri eejatzi itziritapaakiri eechonkiini iyeenka ikante: “Ari nokowaki retsiyatakotakagaemi Awinkatharite”. ¹⁵Ramaneririka rirori Tajorentsi riyoperotakirika kyaaryoopero irira ikemaperotakiri, aritaki retsiyatakotakiri mantsiyari, eejatzi aritaki ineshironkatakiri ipeyakoteeniri kaari kameethatatsi rantawitakari. ¹⁶Rootaki nokananteeyimirini: aririka antakiro kaari kameethatatsi, akamantawakagaeya oetarika antzimotawakagaeyakarini, eejatzi pamaneeyerini Tajorentsi: “Petakoeyenani, netsiyakotanteeyaari. Riraga atziri rowameethata-

newo Tajorentsi, oetarika ikantereri, aritaki kameetha raapatziyakyaari ramitakoteri tema ari imonkaateero maawaeni ikantakiriri”. ¹⁷Paeraniperorofia Iriiyashi ikimitakae aaka. Ramanaperotakari Tajorentsi: “Eero powariyeero iroñaaka inkaani. Pikenkithashiryaakaantyaariri atziripaeni”. Okaatzi 3 ojurentsi eejatzi 6 kashiri tee opariyane inkaani jaka kipatsikika. ¹⁸Naakiro, roojatzi eejatzi ramaneeri: “Iroñaaka papiiteero powariyeero inkaani”, roojatzi opariyantanaa inkani, shookaeyaneeni eejatzi iwankiripaeni maawaeni atziri jaka kipatsikika. Tema apiitanaa okithokitane. Rootaki thame amanaperoteri Tajorentsi.

¹⁹⁻²⁰Piyoperotero, noyemijantzinkarite maawaeni, eenitatsirika aapatziyawori kyaaryooperotatsiri rookawitaworika, raapatziyawitakari Tajorentsi, aririka ramitakoteeri paashini atziri ikameethataneerika raapatziyeeyawonirika, aritaki rawijakotee. Eero riyaatzi paamariki kaari tsiwakanitatsini, eejatzi Tajorentsi ineshironkateeri ipeyakoteeniri rantawitakari kaari kameethatatsi.

Ari okaatzi.

Naaka jankinatzimirori:

Jantyaako